

A RÓMABELIEKHEZ ÍRT LEVÉL

- Novák József -

Mikor íródott, ki írta, kinek, milyen történelmi helyzetben?

- **A római levelet**, Pál harmadik missziói útja során írta, amikor Korinthusban tartózkodott három hónapig, (Apcsel. 20,2,3) Gájusz (egyik munkatársa) vendégeként (16,23, 1Kor. 1,14), Kr. u. 57, vagy 58-ban. A levél kézbesítője Fébé, a kenkreai (Korinthus kikötővárosa) gyülekezet diakonisszája. Pál szerzőségét, soha senki nem kérdőjelezte meg, az apostol, ugyanis a levél elején bemutatkozik (1,1).
- **A levél** kétség nélkül, a Rómában lévő gyülekezet részére íródott, amint a levél címzéséből ez kiderül: „mindazoknak Rómában, akik az Isten szerettei, akiket ő elhívott és megszentelt..” (1,7)
- **Pál**, a levél megírásának időpontjában, befejezettnek tekinti evangélizációs munkáját Ázsiában és Európa keleti részén, mondván, hogy „Jeruzsálemtől kezdve egészen Illíriáig (Balkán félsziget ÉNy része) mindenfelé” hirdette „a Krisztus evangéliumát” (15,19), és hogy „már nincs munkaterület ezeken a vidékeken” részére (15,22).
- **A történelmi időpont**, Néró császár uralkodásának ideje (**Kr. u. 54-68**).

Mi volt a könyv megírásának eredeti célja?

- **A levél** megírásakor, Pál visszatérőben volt harmadik missziói útjáról, és tervezte, hogy Troáson át, Jeruzsálembé fog menni, és átadja a macedóniai és akhájai gyülekezetek adományát, a jeruzsálemi szegények részére (Róm 15,25, 26; ApCsel 19,21; 20,3; 24,17; 1Kor 16,1-5; 2Kor 8,1-4; 2Kor 9,1-2).
- **Jeruzsálemi látogatása** után, Pál nyugat felé szándékozik vinni az evangéliumot, Hispániába (mai Spanyolország), és ezúttal tervezi útba ejteni Rómát is (15,24), hiszen már régóta vágyakozik Rómába, de mindeddig akadályok gördültek elé (1,13).
- **Sőt**, Pálnak olyan elgondolása volt, hogy Rómát missziós központtá teszi, hasonlóan Antiókhiahoz, Efezushoz, Filippihez, stb. („Remélem ugyanis, hogy átutazóban megláthatlak titeket, és ti fogtok engem oda útnak indítani, ha már előbb egy kissé felüdültem nálatok. (15,24b).
- **Ezért**, Pál fontosnak tartotta, hogy bemutassa a római gyülekezetnek, azt a tanítást amit hirdet, amit ő az evangélium lényegének tart, határozott nyelvezettel megfogalmazván annak alapelveit, hogy általa embereket tudjon megnyerni az üdvösségre.

- **A római** gyülekezetet nem Pál alapította, eredete ismeretlen. Jeruzsálemben, pünkösd napján, „római jövevények” is jelen voltak (Apcsel. 2,10), akik visszatértek az evangéliummal. Akvila és Priscilla, Rómából valók voltak, és oda vissza is tértek (16,3). Úgy tűnik, hogy spontán módon indult el a gyülekezet, a hívők többsége, valószínűleg a világ más részeiből költözött Rómába.

- **Ismert dolog**, hogy Pál sorsa másként alakult, mint ahogy azt eltervezte, mert cézárei kétéves fogsága, valamint fogolyként való érkezése Rómába, missziós elképzeléseit keresztülhúzták.

A levél vázlata

Bevezetés.	1,1-17
Címzés, üdvözlés.	1,1-7.
Személyes jellegű gondolatok.	1,8-16.
Az isteni igazság szükségyszerűsége.	1,18-3,20.
A pogány világ hanyatlása.	1,18-32.
A kritizáló ítélete.	2,1-16
A zsidó dilemmája.	2,17-3,8.
Az egyetemes ítélet.	3,9-20
Az isteni igazság kinyilatkoztatása.	3,21-8,39
Az igazság eszköze: a hit.	3,21-31
Az igazság alapja: az ígélet.	4,1-25
Az igazság elérése.	5,1-21.
A gyakorlati igazság aspektusai.	6,1-7:25
Az igazság eredménye: a Szellem szerint való járás.	8,1-39
Az igazság viszonya a zsidókhöz.	9,1-11,36.
Izráel kiválasztása.	9,1-33.
Izráel megigazulása.	10,1-21
Izráel elesése.	11,1-36
Az igazság alkalmazása a gyülekezet életében.	12,1-15,13
Felhívás odaszentelésre.	12,1-2
A kegyelmi ajándékok használata.	12,3-8
Emberi kapcsolatok.	12,9-21
Politikai kapcsolatok.	13,1-7
Közösségi kapcsolatok.	13,8-14
Testvéri kapcsolatok.	14,1-15,13
Befejezés.	15,14-33
Személyes tervek.	15,14-29
Felkérés imádságra.	15,30-33
Utóirat.	16,1-27
Üdvözlések.	16,1-24
Doxológia.	16,25-27

A bibliai kijelentésben milyen szerepet tölt be?

- **A levél**, egy irodalmi műfaj, amely a görög-latin irodalomban elterjedt volt. Igen ismertek, pl. Cicero és Plinius ilyen jellegű írásai.
- **A levelezés** az ókorban, nemcsak két ember közötti kapcsolat eszköze volt, hanem a római globalizációs világban, a levél által a szerző hangot adott saját véleményének, az élet klf. területeiről.
- **A keresztények** is felismerték a levelezés előnyeit, és gondolataik kifejezésére felhasználják ezt a műfajt, így találkozunk ezekben a levelekben is a megfelelő kellékekkel, pl. címzés, üdvözlés.
- **A keresztény levelek** azonban mégis mások, mert ezek tartalma, **igehirdetésszerű**. Egy másik eltérés, hogy ezeket a leveleket, javarészt nem egy embernek írták, hanem közösségeknek, gyülekezeteknek.
- **Más fontos** sajátosság, hogy a keresztény levelek, nemcsak a címzett közösségnek íródtak, hanem az összes keresztény gyülekezeteknek, mivelhogy ezeket a leveleket elküldték egymásnak a gyülekezetek, és így összekötő kapocsként is szolgált a levél, a keresztény közösségek között.
- **A páli levélgyűjtemény** írásai, összefoglalják lényegében a kereszténység minden mondanivalóját, és valószínű, hogy az evangéliumok születése előtt íródtak, és így elsők voltak időrendi sorrendben, a gyülekezetek hálózatának életében.
- **A római levél** került az újszövetségi kánonban, a páli levelek élére, noha nem ez Pál első írása, hanem fontossága tette indokolttá elhelyezését.
- **A római levél az igazság tanítását** célozza meg, és habár nem foglalja magában a keresztény gondolat minden területét (pl. az eszkatológia hiányzik belőle), teljesebb és rendszeresebb áttekintést ad a kereszténység lényegéről, mint bármely más páli levél, talán az efezusi levél kivételével. A római levél jellegét tekintve főleg didaktikus.

Hol találhatóak utalások erre a könyvre, más helyen a bibliában?

- Apcsel 14,17, és Róm. 1,19, arról beszél, hogy Isten kijelentette magát a pogány világnak is,
- Apcsel 14,16, és Róm. 1,24-ben, mindkét helyen a pogányok tévelygéséről van szó,
- 2Pét. 3,15, utal Pál megtérésre intő szavaira (Róm. 2,4),
- 2Kor. 5,10 és Róm. 2,6; 14,10, a Krisztus előtti számonkérésünkről szól,
- 2Thessz. 1,8 és Róm. 2,8, Isten haragjának megnyilvánulásáról szól,
- Fil. 1,10 és Róm. 2,18 szerint, a törvény által, a jó és rossz megismerésére lehet eljutni,
- 2Kor. 3,6 és Róm. 8,2 szerint, a betű megöl a Szellem, pedig megelevenít,
- Ef. 2,11, Kol. 2,11 és Róm. 2,28 szerint, Isten előtt a szív körülmetélése számít, és nem a testé,
- 2Tim. 2,13, és Róm. 3,3,4 szerint, ha hitetlenkedünk is, Isten hű marad,
- Gal. 3,24 és Róm. 10,4-ben írja, hogy a törvény Krisztusra mutat,
- Gal. 3,11 és Róm. 1,17 ugyanazt írja, hogy a törvény által senki sem igazul meg
- Gal. 2,16 és Róm. 3,20-28-ban, a törvény és a hit általi megigazulás van szembeállítva egymással,
- Gal. 3,27, Kol. 2,12 és Róm. 6,3-ban, a bemeztetés értelmezéséről van szó,
- Ef. 2,8 és Róm. 3,24,30, arról beszél, hogy az üdvösség kegyelem által van,
- 1Ján. 2,2 és Róm. 3,25, közösen mutatja, hogy Jézus, engesztelő áldozat az elkövetett bűnökért,
- 1Kor. 1,29 és Róm. 3,27 rámutat, hogy egyetlen ember sem dicsekedhet Isten előtt, a saját teljesítményével,

- Ef. 4,2 és Róm. 15,1, a szeretetben való egymás kölcsönös befogadásáról szól,
- Gal. 3,6 és Róm. 4,3, Ábrahám hit általi megigazulásáról beszél,
- Gal. 3,18 és Róm. 4,13,14, arról beszél, hogy az ígéret Ábrahámnak hit által adatott,
- Ef. 2,18 és Róm. 5,2, közösen utalnak arra, hogy zsidók és pogányok egyaránt kegyelemből tartatnak meg, hit által,
- Jak. 1,2,3 és Róm. 5,3, közösen mutatják, hogy a próbák is fejlődésünket művelik,
- 1Pét. 3,18 és Róm. 5,10, rámutatnak, hogy Krisztus, mikor még bűnösök voltunk, meghalt értünk,
- Gal. 3,21 és Róm. 8,2,3, ugyanazt az igazságot fejtegetik, hogy a megigazulást csak Krisztus műve tudja elvégezni,
- 1Kor. 15,22 és Róm. 5,21 szerint, Ádám által mindenkire kihat a halál, Jézus által azonban mindnyájan megelevenítettünk,
- Gal. 5,24 és Róm. 6,6, közösen utalnak arra, hogy óemberünk meg lett feszítve,
- 1Pét. 4,1,2 és Róm. 6,7 bizonyítja, hogy amennyiben óemberünk meghalt, életünk már nem a bűné, hanem Isten akarata szerinti életé,
- 2Tim. 2,11 és Róm. 6,8 rámutat, hogy ha Krisztussal együtt meghaltunk, vele együtt élni is fogunk,
- Jel. 1,18 és Róm. 6,9 mutatja, hogy a feltámadt Krisztus többé nem hal meg,
- 1Pét. 2,24, Gal. 2,19, és Róm. 6,11, rámutatnak, hogy meghaltunk a bűnnek, de élünk Istennek, Krisztusban,
- 1Kor. 9,27, Gal. 5,16, és Róm. 6,12, közösen igazolják, hogy a bűn nem uralkodhat többé rajtunk,
- 1Tim. 1,8 és Róm. 7,12, arról beszél, hogy a törvény szent és jó,
- Gal. 5,17 és Róm. 7,23, az értelem és test közötti ellentétéről beszél,
- 2Kor. 5,21 és Róm. 8,3, mutatja, hogy Krisztus bűnné lett értünk, hogy mi megigazuljunk,
- Jak. 4,4 és Róm. 8,7, közösen mutat rá, hogy a test gondolata ellenségeskedés Istennel,
- 1Kor. 3,16 és Róm. 8,9, igazolja, hogy Krisztus Szelleme lakik bennünk,
- 1Kor. 15,56 és Róm. 4,15; 6,23; 7,13, rámutatnak, hogy a bűn a törvény által halált hoz,
- 2Tim. 1,7 és Róm. 8,15, bizonyítja, hogy nem félelem szellemét kaptuk,
- Gal. 4,6 és Róm. 8,15 szerint, fiúság Szellemét kaptuk,
- Ef. 1,14 és Róm. 8,16, rámutat, hogy a Szellem bizonyosságot tesz fiúságunkról,
- Tit. 3,7 és Róm. 8,17, igazolják, hogy Isten örökösei vagyunk,
- 2Kor. 4,17 és Róm. 8,18 mutatja, hogy mostani szenvedésünk elenyésző, a minket váró dicsőséghez mérten,
- 1Ján. 3,2 és Róm. 8,19 bizonyítják, hogy fiúságunk teljességét fogjuk elnyerni,
- 2Kor. 5,2 és Róm. 8,23 rámutat, hogy várjuk megdicsőült testünket,
- Ef. 1,5,11 és Róm. 8,28, bizonyítják, hogy Isten kiválasztása kezdettől fogva való,
- Fil. 3,9 és Róm. 9,30,31, ugyanarra az igazságra mutat rá: a megigazulás hit által van,
- 1Kor. 1,23 és Róm. 9,32, rámutat, hogy a zsidók részére, Krisztus, botránkozásnak köve lett,
- Fil. 3,5 és Róm. 11,1-ben, Pál bizonyosságot tesz zsidó származásáról,
- 2Kor. 3,16 és Róm. 11,23 közösen rámutat, hogy a zsidók lehetőséget kapnak a megtérésre,
- Ef. 4,23 és Róm. 12,2, rámutat, hogy elménk megújulása által élhetünk keresztényhez méltó életet,
- 1Kor. 12,4,11,12 és Róm. 12,3,6, beszél a szellemi ajándékok szabályairól,
- Ef. 4,11,12 és Róm. 12,5, arról tanít, hogy egymás felé való szolgálatunk, építő jellegű,
- 2Kor. 9,7 és Róm. 12,8, beszél az adakozás szolgálatáról,
- Zsid. 13,1 és Róm. 13,8, az 1Kor. 12,26,27 és Róm. 12,15, valamint Fil. 2,1-3 és Róm. 12,10, az egymás iránti szeretetre buzdít,

- Tit. 3,1, 1Pét. 2,13,14 és Róm. 13,1-5, a hatóságok iránti engedelmességre tanít,
- Gal. 5,14 és Róm. 13,8 rámutat, hogy a törvény betöltése a szeretet
- Ef. 5,14 és Róm. 13,11 éberségre hív fel
- 1Ján. 2,8 és Róm. 13,12 utalást tesz Krisztus eljövételére,
- Ef. 5,11, 1Thessz. 5,5-6 és Róm. 13,12,13, keresztényhez illő magatartásra buzdít,
- Gal. 3,27 és Róm. 13,14, tanítja, hogy Krisztust kell felöltsük magunkra,
- Jak. 4,12 és Róm. 14,5, valamint Kol. 2,16 és Róm. 14,2-6, az ítélkezéstől óv minket,
- 2Kor. 5,15 és Róm. Róm. 14,7,8 tanítja, hogy Krisztusért élünk, és halunk,
- Gal. 6,1, 1Kor. 10,24,33 és Róm. 15,1,2, buzdít, egymás terhének hordozására,
- Fil. 2,2 és Róm. 15,5, a krisztusi indulatra szólít fel,
- 1Kor.16,3,4 és Róm. 15,26, közösen utal a jeruzsálemi szegények részére való gyűjtésre,
- Ef. 3,3-6 és Róm. 16,26, a pogányok üdvösségének titkáról szól.

Az üdvtörténetben milyen helyet tölt be?

- **Pál**, amikor bizonyosságot tesz önmagáról, elmondja:

Fil.3,5-6;

„...Nyolcadik napon metéltek körül, Izráel népéből, Benjámin törzséből származom, héber a héberek közül, törvény szempontjából farizeus, .. a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam.”

- **És mint ilyen**, azt gondolta, hogy Isten előtt kiváltságokkal rendelkezik, hogy teljesítmény központú élete, kedvessé teszi őt Isten előtt, hogy neki tulajdonképpen nincs szüksége megváltóra, és a pogányok pedig nem is méltók arra, hogy Isten foglalkozzon velük. És Pál gondolkozásmódja, nemcsak a sajátja, hanem az egész zsidóság álláspontját képviseli.
- **De Jézus** Krisztussal való találkozásakor, Pál új felismerésre jut. Felismeri, hogy nem a testi leszármazottság, nem a cselekedetek, a törvény pontos betartása, nem valamilyen szabályrend kapcsol össze bennünket Istennel, hanem egy út, melynek lényege egy értékrend változás.
- Pál rádöbben, hogy **nem a teljesítmény az, ami bennünket kedvessé tehet Isten előtt, hanem a hit.**
- **Megérti**, hogy Isten szentsége előtt, minden ember bűnös, mindenki egyformán vétkezett, akár jónak tartja magát, akár nem, legyen az zsidó, vagy pogány, akár eltávolodott Isten beszédétől, akár nem, és így tehát Isten ítélete mindenki felett jogos.
- **Ebből kifolyólag**, Pál számára az is világossá válik, hogy mindenkinek szüksége van a kegyelemre, a bűnök megbocsátására, hogy senki sem büszkélkedhet cselekedeteivel. És ez a kegyelem abban nyilvánul meg, hogy Isten adott egy Megváltót, a Fiát, Jézus Krisztust.
- **És a következő igazság**, amit Isten kijelent Pálnak, ami az ószövetségi írásokban is már fellelhető (Hab. 2,4), hogy Isten, a bűnös embert hit által teszi igazzá, az Úr Jézus Krisztusban, a Megváltóban vetett hit által, és nem a törvény cselekedetei által. És a hit, nem bizonyos tanítások elhívését jelenti, hanem a hit lényege a bizalom, bízni Jézusban, azt jelenti, hogy az ember rábízta az életét Jézus Krisztusra.
- **Ez hatalmas** változást hozott az emberek gondolkodásmódjában, mert a teljesítmény kényszere leesett az emberek válláról, felfedezték azt, hogy a megigazulás elérhető, hogy az, Isten kegyelmi ajándéka a hívőknek.
- **És ezt az igazságot** fedezték fel újra a reformátorok, a XVI. sz-ban, **Luther Márton** is, amikor belemélyült a római levél tanulmányozásába.

- **Ez a felismerés** egy olyan időszakban jött, amikor a keresztények gondolkodásában, ismételten a teljesítési kényszer hatalmasodott, el, ott volt a stressz az emberekben, hogy nem tudnak megfelelni Isten követelményeinek, a cselekedeteik által.
- **A hit általi megigazulás tana**, egy új forradalmi korszakot hozott az emberiség történelmébe. Az a bibliai gondolat, hogy a kegyelem egy ajándék, az örök élet, a megváltás Isten ingyen adott ajándéka, átformálta az emberiséget, a történelmet, megújította az egyházat.
- **Mert a hit** által való megigazulás, a hitből fakadó cselekedetekben nyilvánul meg, amikor megértjük, hogy Isten jó, hogy egy ajándék az Ő megváltása, ezt értékeljük, mert látjuk ezáltal, hogy Isten mennyire szeret minket, és viszonzni akarjuk ezt a szeretetet, ezért ennek megfelelően fogunk cselekedni, tehát meglátszik tetteinkben, hogy hogyan gondolkozunk.
- **És ezt a szeretetet** nem az elménkkel értjük meg, hanem a szívünkkel, „mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentszellem által”(5:5).
- **És ezekben** a gondolatokban kell hűségesek lennünk, ennek a levélnek a mondanivalójához, mert Krisztusnak ezt az evangéliumát kell, hogy elvigyük minden emberhez.

Mi a fő mondanivalója az utolsó időkben élő keresztények számára?

- **A 11. fejezetben**, Pál beszél arról, hogy a pogányok esélyt kaptak a hitre, az üdvösségre, kegyelemből, azáltal, hogy Izráel népe megkeményedett, azaz nem fogadták be az evangéliumot. (11,11,19,20,30)
- **De ezzel** egyidejűleg, Pál arra inti a pogánykeresztényeket, hogy ne vessék meg a zsidókat, mert Isten sem vetette el őket véglegesen, hiszen „a megkeményedés Izráelnek csak egy részét érte”, és időrendben is, csak addig, „amíg a pogányok teljes számban be nem jutnak”(11,25)
- **Meg kell érteni**, hogy a pogányok sorsa, szorosan egybefonódik a zsidók sorsával, hogy Isten ígéje arra tanít minket, utolsó idők keresztényeit, hogy nem szabad helyt adjunk az antiszemitizmus semmilyen formájának, sőt, szívünkben hála kell legyen Izráel népe felé, mert az ő helyükre „oltattunk be a szelíd olajfába”.(11,19)
- **Másrészt** pedig, a Pál által felfedett titokból megérthetjük, hogy a kegyelem a pogányok részére meghatározott ideig adatik, „amíg a pogányok teljes számban be nem jutnak”, azaz a pogánymisszió befejezéséig, vagy ahogyan az Úr Jézus fogalmazott: „Isten országának ezt az evangéliumát pedig hirdetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek; és akkor jön el a vég.” (Mt. 24,14)
- **Nyilván**, Pál semmiféle időpontot nem határoz meg, hiszen „azt a napot viszont, vagy azt az órát senki nem tudja: sem az ég angyalai, sem a Fiú, hanem csak az Atya egyedül”. (Mt. 24,36)
- **De mivelhogy** „az idők jelei”, valamint a Szent Szellem kijelentései révén tudjuk, hogy utolsó időket élünk, oda kell szánjuk magunkat még inkább, a hitetlenek megnyerésére, hogy „közülünk (pogányok) senki le ne maradjon erről” az üdvösségről (Zsid. 4,1).

Milyen hitvédői (apologetikai) szempontok fedezhetők fel a könyvben?

- **A római** levél, habár tartalmában nagyon közel áll a galatákhöz írt levélhez, megírásának célja, mégis más volt. A galáciai gyülekezetekbe, Pál után júdaizálók érkeztek, akik sürgették, hogy a pogányokból megtért keresztények is tartsák meg a törvényt, mert csak így üdvözülhetnek. Ezért a galata levél hitvédő iratként készült, hogy a júdaizálók tanításával szemben, megvédje az evangéliumot.

- **A római levél** viszont, amint azt a 4. pontban is láthattuk, didaktikus célból készült, Pál ismertetni akarja tanítását a római gyülekezettel, mely javarészt pogánykeresztényekből állt.
- **Mindazáltal**, felfigyelhetünk Pálnak arra a felismerésére, hogy a hitből való megigazulás tanítása is eltorzulhat, ha nem megfelelő módon viszonyulunk hozzá. Erről beszél Pál, amikor párhuzamot von, a bűn és a kegyelem között. Pál írja, hogy *„ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségesebben kiáradt a kegyelem”* (5,20), a vétkek sokaságának az elfedezésére.
- **De ez olyan** gondolatokat is felvethet némelyek részéről, mondja Pál, hogy szabadon lehet vétkezni, mert a kegyelem a vétkek mértéke szerint árad ki, mivelhogy nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt élünk.
- **Pál azonban** határozottan elutasítja ezt a gondolkodásmódot, világossá teszi, hogy a hit által való megigazulás, nem az erkölcsi lazaságról szól.
- **Ezért** mutatja be a párhuzamot, Krisztus halála, és a **bemerítkezés** között. Megmagyarázza a vízkereszttség lényegét, hogy az a régi énünk (őemberünk) eltemetését jelenti, minekutána azt „megfeszítettük” (cselekvőképtelenné tettük), és megújult énünk feltámadását, ahogyan Krisztus is meghalt és feltámadott. Tehát Pál ugyanarról beszél itt, mint Jézus a Nikodémussal való találkozásakor, hogy szükséges újonnan születni víztől és Szellemtől.
- **Ilyen módon** meg lehet megszabadulni a bűn uralmától, és döntési helyzetbe kerülni, hogy tagjainkat ne adjuk *„oda a bűn szolgálatára, hogy a gonoszság fegyvereivé legyenek”,* hanem azokat adjuk *„át az igazság fegyvereiként az Istennek.”* (6,13)
- **Ezen** döntésünk által, az igazság szolgáivá válunk, és ez meghozza a várt eredményt: *„a szent életet, amelynek vége az örök élet”.* (6,22)

Kidolgozandó házi feladat a hallgatóknak:

- **Saját** szavainkkal megfogalmazni a hit által való megigazulás lényegét.